

Riktlinjer för samhällsbyggnadsprocessen

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Senast antagen	Beslutsinstans
Riktlinjer för samhällsbyggnadsprocessen	Riktlinjer	2025-02-10, § 18	Kommunfullmäktige
Administrationsansvarig	Version	Diarienummer	Giltig till
Kommunledningsförvaltningen	1	24KS579	2028-12-31
Dokumentinformation	Anger riktlinjer för ansvar inom samhällsbyggnadsprocessen mellan Kommunstyrelsen och Samhällsbyggnadsnämnden.		
Dokumentet gäller för	Berörda parter inom samhällsbyggnadsprocessen i Piteå kommun		

Inledning

Kommunstyrelsen (KS) och Samhällsbyggnadsnämnden (SBN) har ett delat uppdrag för samhällsbyggnadsprocessen. Detta framgår av respektive nämnds reglemente.

Till följd av sin lednings- och styrfunktion ska Kommunstyrelsen leda och samordna bland annat samhällsbyggnadsarbete och samhällsbyggnadsprojekt av strategisk natur.

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för samhällsbyggnadsarbete och -projekt av operativ karaktär.

Denna riktlinje avser ett förtydligande av respektive uppdrag.

Avgränsning

Riktlinjerna definierar Kommunstyrelsens strategiska uppdrag i samhällsbyggnadsprocessen respektive Samhällsbyggnadsnämndens operativa uppdrag inom densamma. Riktlinjerna utgår från Reglemente för styrelsen och nämnder (KF 2024-06-24 §154).

Riktlinjerna återupprepar inte sådant som redan finns dokumenterat i reglementet.

Riktlinjerna behandlar i huvudsak kommunens egen planläggning. Planprocesser för externa intressenter eller andra nämnders investeringsprojekt hanteras av Samhällsbyggnadsnämnden och finansieras av respektive intressent.

Övergripande ställningstaganden

- Kommunstyrelsens strategiska samhällsplanering omfattar beställningen av vägledande planer så som översiktsplanearbete, samt andra strategidokument kopplat till mark- och vattenanvändning. Strategisk samhällsplanering inkluderar också beslut om prioriteringsgrunder och fördelningen av medel från planreserven, för kommunens egna planläggning.
- Kommunledningsförvaltningen tar fram underlaget för Kommunstyrelsens strategiska ställningstaganden. Kommunledningsförvaltningen administrerar en kommunkoncernsövergripande arbetsgrupp samt en gemensam politisk beredning för samhällsbyggnadsfrågor. Den politiska beredningen består av presidiet för Kommunstyrelsen och Samhällsbyggnadsnämnden.
- Samhällsbyggnads medarbetare håller ihop och driver samhällsbyggnadsprocesserna så väl strategiskt som operativt. När Kommunstyrelsen har prioriterat och beställt övergår samhällsplaneringsarbetet i operativ fas.

Samhällsbyggnadsprocessens olika delar

Samhällsplanering

Samhällsplanering avser fysisk planering som bebyggelse, service, kommunikationer, infrastruktur och miljö samt ekonomisk och social planering. Samhällsbyggnadsprocessen utgörs av de beslut och styrande dokument som behövs för samhällsplanering.

Styrande dokument

Översiktsplan

Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Översiktsplanens syfte är att ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Planen ska ge vägledning för beslut om hur mark och vattenområden och den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Fördjupade översiktsplaner och andra strategiska dokument

En översiktsplan kan fördjupas på två olika sätt: antingen ett geografiskt avgränsat område eller ett sektoriellt avgränsat område.

En fördjupad översiktsplan (FÖP) är en mer detaljerad plan för ett geografiskt avgränsat område.

Genom olika typer av strategidokument, som exempelvis en grönstrukturplan, arkitekturpolicy eller trafikstrategi, ges en mer detaljerad plan för ett sektoriellt avgränsat område.

Program för detaljplaner (planprogram)

Kommunen kan ta fram planprogram för att underlätta kommande detaljplanearbete. Planprogram innehåller mål och utgångspunkter för de tänkta detaljplanerna/detaljplanen. Planprogram kan upprättas för det område som avser en framtida detaljplan eller för ett större område som underlag för flera framtida detaljplaner inom området.

Planprogram är lämpliga inför komplicerade detaljplaner, detaljplaner som berör många intressenter och detaljplaner som innehåller starka motstående intressen och kan väga alternativa lösningar mot varandra.

Planutredning

Planutredning är en form av planprogram som vid behov kan användas inför upprättande av komplicerade detaljplaner där frågorna är av mer teknisk art. En planutredning utreder ett område som avser en eller flera framtida detaljplaners förutsättningar.

Beslut

Prioriteringsgrunder för planläggning

Prioriteringsgrunderna utgör ett strategiskt dokument och innehåller de kriterier som ska användas när kommunen göra avvägningar för planering av kommunens mark.

Kriterierna ska användas för att motivera beslut om fördelning av medel från planreserven. Prioriteringsgrunderna används för att prioritera bland annat program för detaljplaner, kommunens egna detaljplaner samt andra analyser och planeringsunderlag, exempelvis

planutredningar. Prioriteringsgrunderna används också i Samhällsbyggnadsnämndens årliga beslut om övergripande planläggning.

Planreserv

Planreserven är en budgetpost under Kommunstyrelsen med syfte att säkerställa finansiering för planläggning av strategiskt viktiga samhällsbyggnadsprojekt. Riktlinje för planreserven styr beslut om fördelning av medel ur planreserven.

Beslut om övergripande planläggning

Efter budgetbeslut och beslut om medel från planreserven fattas årligen beslut om vilka detaljplaner, planprogram och planutredningar som avses starta under året. Underlag är en bruttolista bestående av beslutade positiva planbesked samt beslut om medel från planreserven. Som grund för prioritering används de beslutade prioriteringsgrunderna.

Planen ska inte vara fulltecknad utan lämna ett visst utrymme för projekt som inte finns med på listan initialt, men som kan tillkomma under året.

Riktlinjer för ansvar inom samhällsbyggnadsprocessen

Av Reglemente för styrelse och nämnder framgår att Kommunstyrelsen ansvarar för samhällsbyggnadsarbete och samhällsbyggnadsplanering av strategisk karaktär medan Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för samhällsbyggnadsarbete och samhällsbyggnadsprojekt av operativ karaktär.

Till strategiskt samhällsbyggnadsarbete hör beställning av strategiska planer och strategidokument samt beslut om fördelning av medel från planreserven.

Till operativt samhällsbyggnadsarbete hör till exempel arbetet med att ta fram översiktsplan, fördjupade översiktsplaner och andra strategidokument efter Kommunstyrelsens beställning.

Det operativa arbetet inkluderar att driva processer kopplat till de strategiska samhällsbyggnadsprojekt som prioriterats av Kommunstyrelsen. Operativ samhällsplanering innefattar också implementering av integrerad politik, såsom hållbar utveckling i den fysiska planeringen i enlighet med lagstiftning och andra policyer.

Kommunstyrelsens ansvar inom ramen för den strategiska samhällsbyggnadsprocessen

Tabellen nedan beskriver roller och ansvar i samhällsbyggnadsprocessen för de olika strategiska beslut och dokument som ingår.

Tabell 1

Dokument / Beslut	Beställare	Beredande	Beslutande	Finansiering	Dokumentets funktion
Översiktsplan (ÖP)	KS	KS	KF	Kräver särskild finansiering	Vägledande
Fördjupade översiktsplaner (FÖP)	KS	KS	KF	Kräver särskild finansiering	Vägledande
Andra strategidokument för översiktlig planering	KS	KS	KF	Inom befintlig budget, kan även finansieras via planreserven.	Vägledande
Program för detaljplaner (Planprogram)	KS	SBN	KS	Planreserven	Vägledande
Kommunens egna detaljplaner	KS	SBN (godkänner)	KF / SBN vid enkelt planförfarande	Planreserven	Bindande
Beslut om fördelning av medel ur Planreserv	KS	KS	KS	Planreserven	Bindande utifrån riktlinje för planreserv

Samhällsbyggnadsnämndens ansvar inom ramen för den operativa samhällsbyggnadsprocessen

Tabellen nedan beskriver roller och ansvar i samhällsbyggnadsprocessen för de olika operativa beslut och dokument som ingår.

Tabell 2

Dokument / Beslut	Beställare	Beredande	Beslutande	Finansiering	Dokumentets funktion
Planutredning	SBN eller KS	SBN	SBN	KS via Planreserven, SBN via befintlig budget.	Vägledande
Plan för övergripande planläggning	SBN	SBN	SBN	Befintlig budget	Vägledande

Tjänstepersonsorganisationen

Ett nämndsbeslut handläggs och bereds som huvudregel av nämndens egen förvaltningsorganisation. Av Reglemente för styrelsen och nämnder framgår dock att medarbetare inom Samhällsbyggnadsnämnden deltar i beredning av ärenden inför samt verkställer Kommunstyrelsens beslut om bland annat översiktsplanarbete, mark- och bostadspolitik samt samhällsbyggnadsarbete och samhällsbyggnadsprojekt av strategisk natur.

Kommunledningsförvaltningens tjänstepersonsorganisation

På Kommunledningsförvaltningen ska en funktion finnas med uppdrag att för Kommunstyrelsens räkning beställa översiktsplanarbete samt andra strategiska dokument kopplat till den fysiska planeringen. På Kommunledningsförvaltningen förbereds också Kommunstyrelsens beslut om prioriteringsgrunder samt beslut om fördelning av medel från planreserven. För att stärka dialog, samordning och samagerande ska de strategiska samhällsbyggnadsfrågorna beredas gemensamt av Kommunstyrelsen och Samhällsbyggnadsnämnden, på såväl tjänstepersonnivå som politisk nivå.

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänstepersonsorganisation

Samhällsbyggnad driver samhällsbyggnadsprocessen. Det innefattar såväl operativt samhällsbyggnadsarbete som genomförande av strategiska samhällsbyggnadsprojekt prioriterade och initierade av Kommunstyrelsen. Samhällsbyggnads tjänstepersoner har också huvudansvar för framtagande av de vägledande planer som Kommunstyrelsen beställt.